

Психологія туризму має визначати риси свого персоналу, які будуть працювати в індустрії туризму. Працівники цієї сфери повинні вміти слухати своїх клієнтів, звертати увагу на важливі питання, швидко реагувати у будь-якій ситуації. Такі дії персоналу мають проходити без порушень конфіденційної інформації клієнтів та їх комфорту. Цей підхід вимагає від працівників вміння швидко обробляти інформацію та навчатися на своїх помилках.

Психологічні аспекти мають активно застосовуватися у практиці туристичних фірм. Проте зараз, на жаль, більшість власників туристичних підприємств нехтують питаннями психології, зосереджуючи свою увагу на самих лише питаннях ведення власного бізнесу.

Свої психологічні знання персонал малих і середніх підприємств отримує переважно з реального життя. Таким дрібним підприємствам не доступні інноваційні моделі управління, тому вони не мають таких можливостей, щоб активно і ефективно використовувати принципи туристичної психології. Причинами цього можна зазначити: 1) збір даних про клієнтів, їх поведінку та відношення – це процедура із витратами фінансів та праці; 2) результати психології туризму тяжкі для узагальнення і для застосування у повсякденній практиці; 3) навчання персоналу психології туризму надзвичайно витратне.

Отже, інтереси психології туризму охоплюють: ефективну співпрацю продавця та покупця з врахуванням психологічної специфіки кожної із сторін; психологію взаємовідносин під час подорожі; етнопсихологічні особливості міжнародного туризму.

Особливістю психології туризму є відставання її теоретичних основ від практики. Питання щодо розвитку психології туризму є досить актуальними в туристичній галузі України.

*Сивенко М.М.
аспірант ННІ ЕКТ
проф. Фірсова Л.В.*

*Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка*

КУЛЬТУРНИЙ ВНЕСОК Г.С. СКОВОРОДИ У ДУХОВНЕ ВИХОВАННЯ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ

В ці святкові дні листопада 2020 року ми відзначаємо дві важливі історичні дати 298 річницю з дня народження Григорія Савич Сковороди та 90 років з дня заснування Харківського національного технічного університету сільського господарства ім. Петра Василенка. Ці дві дати, в історичній ретроспективі взаємо пов'язані, так як репродукують, основи нашого майбутнього.

Виходячи з цього я взяв на себе смілість звернутися з листом до Г.С. Сковороди.

Маю за честь, як один із представників університетської молоді, звернутися до Тебе з цим листом. Перш за все я дуже вдячний Твоєму учню і найкращому другу Михайлові Ковалинському, якому Ти переповідав свій життєвий шлях, за те, що зберіг для нас Твої безсмертні наративи - рукописи, філософські трактати, байки, пісні. Щиро дякуючи йому та академіку Д.І. Багалію, який зібрав і вперше видав друком в 1894 році в Харкові всі відомі на той час Твої твори. Завдячуючи йому ми маємо сьогодні можливість ознайомитися з залишеним нам, Твоїм нащадкам, у спадок безцінні і безсмертні скарби Великого українського Мудреця, Сократа української нації.

Григорій Савича Сковорода, або, як Ти любив називати себе, Григорієм Варсавою, тобто сином спокою, але спокій Тобі лише снівся і був для Тебе ілюзорним. Бо відмовившись від пропозиції влаштуватися спокійно в житті, Ти переніс своє буття у внутрішні виміри безкінечного пошуку істини, ставши мандрівником.

Майже 20 років Твого подорожування – переважно селами і містечками Слобожанщини з посохом, як глибоким смыслом Твого духу та майном, що складалося з Біблії, сопілки, пари чобіт, про всяк випадок, сірої свити та кількох підшивок рукописних творів, стало добровільним подвигом мандрів у світ справжньої людської сутності, що тривав до самої смерті.

Твоє добровільне, осмислене зречення від тих звичайних умов життя стало, запорукою бути вільним, моральним і справедливим.

Головне бути, а не мати, навчав Ти. Тому що щира досконалість людини не в тім, що вона має, а в тім, якою вона є.

У кожному селі, яке Ти відвідував, з'являлися твої послідовники, бо щире, правдиве слово, відверта та душевна розмова мали дуже сильний вплив на людей, а особливо в ті непрості та трагічні часи історії України другої половини 18-го століття. Це була доба, як Ти влучно зазначив, «хижой імператриці» Катерини II, коли сотні тисяч вільних українських селян були перетворені на рабів кріпацтва.

Нам також достеменно відомо, що в місцях, по яких пролягав Твій шлях, спалахнула Коліївщина: повстали турбаївці, водив загонами народний месник Семен Гаркуша – і це тільки загальновідомі історичні факти про селянські повстання, а скільки їх було локальних – не відомо! Тому що в щирому спілкуванні Ти завжди твердив, людина – не раб, а «коваль свого щастя», «шумливий, бурхливий дух».

Сам залізної, монолітної натури, Ти готовий був платити життям за ідею рівності між людьми, за право кожного незалежно від соціального статусу на щастя і волю, бо саме це Ти вважав найвищим благом для людини.

Про це Ти пишеш у філософському творі «Вхідні двері до християнської добротності». Шлях до ідеального суспільства Ти вбачаєш у вихованні нової людини через самопізнання, керуючись власним розумом та спираючись на

власне чуття, що дає можливість правильно визначити свій життєвий шлях, знайти і зайняти в суспільстві гідне місце відповідно до власних природних здібностей та прагнень. Все це Ти доносиш до нас, молодих, котрі сьогодні обирають свій шлях у житті, в творі «Наркіс. розмова про те: пізнай себе». Будучи вільним, не пов'язаним з офіційною державною ідеологією і водночас поєднаним з поступом свого часу, з найпередовішою думкою світу, Ти, вельмишановний наш друг Варсаво, філософ, народний демократ – просвітитель, сприяв формуванню, закладенню нового генотипу українців та перетворенню безликої задавленої селянської маси у вільну, самодостатню націю.

Власним життям Ти канонізував високі моральні принципи: волелюбство, твердість духу, гідність, щирість, добролюбство, прагнення мудрості, надійність, любов до ближнього. Твоя творча спадщина великого українського філософа стала джерелом мудрості і життєвої наснаги українського народу на довгі – довгі роки. Твоя постать є уособленням рідкісного збігу слова і діла, природного і нерозривного зв'язку вчення і життя. Твій шлях є логічним і послідовним втіленням філософського й водночас життєвого кредо мислителя: «Пізнай себе».

Ці два слова «Пізнай себе», на мій погляд, для нас молодих, є виразом людиноцентричного, етико-гуманістичного спрямування як шлях одвічного пошуку істини й водночас відповідного істині способу життя, який дає людині відчуття щастя.

У Твоїх наративах чітко вбачаються пізнання як самопізнання і розуміння буття як сфери моральної дії, пов'язую їх, перш за все, з найрозмаїтішими філософськими традиціями – античною, християнською, містичною, просвітницькою тощо. Для мене Ти «український Сократ», «український Жан-Жака Руссо». Перелік імен і вчень, із якими зіставляю Твої окремі ідеї філософії насамперед, засвідчує Твою органічну належність до загальноєвропейської філософської традиції. В Україну за Тобою прийшло пробудження народу, а в діях стануть – Твої ключові моральні імперативи – слова: гідність, воля, свобода, внутрішня і зовнішня незалежність, з якими тісно пов'язані імена Шевченка, Франка, Лесі Українки, Хмельницького, Мазепи, Грушевського і багатьох інших синів і доньок України. Це є великим потенціалом оновлення українського суспільного життя, через дотримання нами Твоїх та їхніх моральних настанов, усвідомлення внутрішньої свободи й почуття людської гідності, утвердження національного пріоритету заради процвітання України.